

OPPILASHUOLTO NOKIALLA

Esi- ja perusopetus

NOKIANKAUPUNKI

Sisällys

1. JOHDANTO	3
2. OPPILASHUOLTO JA SEN TAVOITTEET	3
3. OPPILASHUOLTOA OHJAAVA LAINSÄÄDÄNTÖ	4
4. OPPIMISEN JA HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN	5
Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulu	5
Kodin ja koulun yhteistyö	7
5. YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO	8
Koulun yhteisöllisen oppilashuollon toimintakulttuuri	8
6. YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO	10
Varhainen tuki koulun arjessa ja oppilaan tukeminen	10
Keskustelusta ja konsultaatiosta	13
Yksilökohtainen oppilashuoltoprosessi	13
Oppilashuollon muistion laatiminen	14
Tiedonsaanti oppilashuoltoasioissa	15
7. OPPILASHUOLTOHENKILÖSTÖ	15
Koulukuraattori	15
Koulupsykologi	17
Kouluterveydenhoitaja	18
8. ROOLIT OPPILASHUOLLOSSA	20
Oppilas	20
Huoltaja	20
Lastentarhanopettaja	20
Luokanopettaja	21
Luokanvalvoja	21
Aineenopettaja	22
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	22
Osa-aikaista erityisopetusta antava erityisopettaja	23
Erityisluokanopettaja	23
Oppilaanohjaaja	23
Koulunkäynninohjaaja / Esiopetuksen ohjaaja	24
Rehtori / Varhaiskasvatusyksikön johtaja	24
Koulukuraattori	24
Koulupsykologi	24
Kouluterveydenhuoltohenkilöstö	25
9. POISSAOLOJEN SEURANTA JA NIIHIN PUUTTUMINEN	25
Poissaoloihin puuttumisen malli / Nokian kaupunki	25
10. SAIRAALAOPETUS	28

Oppilaan opiskelu sairaalajakson aikana.....	28
Todistuksen antaminen sairaalakoulussa opiskelevalle	28
11. KOULUTUKSELLISET SIIRTYMÄVAIHEET	29
Varhaiskasvatuksesta esiopetukseen	29
Esiopetuksesta perusopetukseen	29
Alakoulusta yläkouluun	30
Koulusta toiseen siirtyminen	30
Perusopetuksesta toiselle asteelle.....	31
12. TULKITSEMIS- JA AVUSTAJAPALVELUT	32
13. LUPA-ASIAT ERIKOISTILANTEISSA	32
Yhteis- ja yksinhuoltajuus.....	32
Huostaan otettu tai sijoitettu lapsi	32
Lapsi on avohuollon tukitoimena sijoitettu	33
14. KOULULAISTEN KERHOTOIMINTA	33
Iltapäiväkerhot.....	33
Harrastekerhot	33
15. KOULUKULJETUKSET	34
16. KOULUNUORISOTYÖ	35
Koulunuorisotyö alakouluilla	35
Koulunuorisotyö Harjuniityn yhtenäiskoulussa	36
Kouluyhteistyö Nokianvirran ja Emäkosken kouluilla.....	36
Osallisuus ja vaikuttaminen koulunuorisotyössä	37
Erityisnuorisotyö koulussa.....	37
17. WILMAN ASIAKIRJAT	38
18. LASTENSUOJELUILMOITUS	39
Ilmoituksen tekeminen ja yhteydenotto sosiaalihuoltoon.....	39
19. OHJAUS JA ARVIOINTI	40

1. JOHDANTO

Tässä käsikirjassa kuvataan Nokian kaupungin esi- ja perusopetuksen oppilashuoltoa sekä tarkennetaan kuntakohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. Käsikirja pyrkii myös vastaamaan niihin kysymyksiin, joita oppilashuoltotyöstä perusopetuksen tukimuodoista on usein käytännön työssä kysytty. Käytämme käsitteitä koulu ja oppilas myös tarkoittaessa esiopetusta. Esiteltyjä toimintaohjeita ja käytänteitä tulee noudattaa kaikissa kouluissa.

2. OPPILASHUOLTO JA SEN TAVOITTEET

Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Sitä toteutetaan sekä koko koulua tukevana monialaisena yhteisöllisenä että yksilökohtaisena oppilashuoltona oppilaiden ja heidän huoltajiensa, opetus-, sosiaali- ja terveystoimen sekä muiden tahojen kanssa.

Oppilas saa tarvittaessa tukea kuraattorilta, psykologilta, terveydenhoitajalta tai lääkäriltä, joiden puoleen voi maksutta ja luottamuksellisesti kääntyä. Oppilashuollon toimijat työskentelevät tarvittaessa yhdessä sekä tekevät yhteistyötä muiden lasten ja nuorten palveluja tarjoavien tahojen kanssa.

Oppilashuollon tavoitteet

- edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia
- edistää oppilaiden ja huoltajien osallisuutta
- ehkäistä ongelmien syntyä korjaavan työn sijaan
- edistää koulun ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja koulun välistä yhteistyötä
- turvata varhainen, matalan kynnyksen tuki sitä tarvitseville oppilaille
- tukea yksilöä kouluyhteisöä kehittämällä
- tukea opettajan työtä

Oppilashuollon tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ulottuvan jatkumon. Koulutusasteiden yhtenäiset käytännöt tukevat eri kehitysvaiheissa oppilaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista.

3. OPPILASHUOLTOA OHJAAVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Oppilashuoltoa ohjaavat opiskeluhuolto- ja perusopetuslaki. Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä.

Tässä käsikirjassa opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksilökohtaisen oppilashuollon lisäksi perusopetuslain mukaista oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Nämä eroavat jonkin verran oikeudellisesti toisistaan. Molemmissa lähtökohtana on yhteistyö ja vuorovaikutus oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu kuitenkin aina vapaaehtoisuuteen, kun sen sijaan oppimisen ja koulunkäynnin tuki ei edellytä oppilaan tai huoltajan suostumusta.

Oppilashuoltolaki vahvistaa oppilashuollon toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä. Laki määrittelee tarkemmin eri tasoilla toimivien oppilashuoltoryhmien toimintaa (kunnan ohjausryhmä, koulukohtainen yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä sekä yksilökohtainen asiantuntijaryhmä), niiden tehtävät sekä niille nimetyt vastuuhenkilöt. Monialainen yhteistyö on kaikilla tasoilla tärkeää. Lisäksi laki määrittelee koulutuksen järjestäjän ja koulujen omavalvonnan.

Oppilashuoltolain painopiste on ennaltaehkäisevässä ja koko kouluyhteisön hyvinvointia edistävässä työssä. Oppilashuollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut. Näiden asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön kuin yhteistyöhön. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määrääjoissa. Oppilaille ja huoltajille annetaan tieto koulun ja sen oppilaiden käytettävissä olevasta oppilashuollosta.

[Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki](#)

[Perusopetuslaki](#)

4. OPPIMISEN JA HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulu

Koulun toimintakulttuurissa on tärkeää arvostava katse, aito kohtaaminen ja kannustava vuorovaikutus.

Koulun toimintakulttuurin tulee edistää oppimista ja hyvinvointia. Olennaista on oppilaiden aktiivisuus, osallisuus ja innostuminen, toimiva yhteistyö kotien kanssa, koulun sisällä ja yhteistyökumppaneiden kanssa sekä turvallinen kouluympäristö. Koulun toimintakulttuuriin sisältyy monenlaista tukea ennaltaehkäisevästä toiminnasta korjaavaan ja yhteisöllisistä toimintamuodoista yksilölliseen tukeen.

Kuva 1. Hyvinvointia edistävä toimintakulttuuri

Tarkemmin toimintakulttuuriin liittyviä asioita kuvataan [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa:](#)

Luku 2. Perusopetus yleissivistuksen perustana

- Perusopetuksen arvoperusta ja oppimiskäsitys

Luku 3. Perusopetuksen tehtävä ja tavoitteet

- Erityisesti luku 3.3 Laaja-alainen osaaminen, jossa asetetaan perusopetuksen päätavoite - ihmisenä ja kansalaisena kasvaminen - sekä hyvinvointia tuottavat tavoitteet liittyen tietoihin, taitoihin, arvoihin, asenteeseen ja tahtoon
 - Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)
 - Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)
 - Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)
 - Monilukutaito (L4)
 - Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)
 - Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)
 - Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Luku 4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

- Oppiva yhteisö, hyvinvointi ja turvallinen arki
- Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely
- Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus
- Osallisuus ja demokraattinen toiminta
- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo
- Vastuu ympäristöstä ja kestäväan tulevaisuuteen suuntautuminen

Luku 5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

- Yhteinen vastuu koulupäivästä
- Koulun sisäinen yhteistyö sekä yhteistyö kotien ja muiden tahojen kanssa
- Kasvatuskeskutelut ja kurinpito
- Tavoitteita tukeva muu toiminta (kerhot, ap-ip-toiminta, kirjasto, kouluruokailu, välitunnit, päivänavaukset ja muut yhteiset tapahtumat, koulumatkat ja koulukuljetukset)

Luku 8.2 Yhteisöllinen oppilashuolto

Esiopetuksen osalta kuvaus löytyy [Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteista 2014.](#)

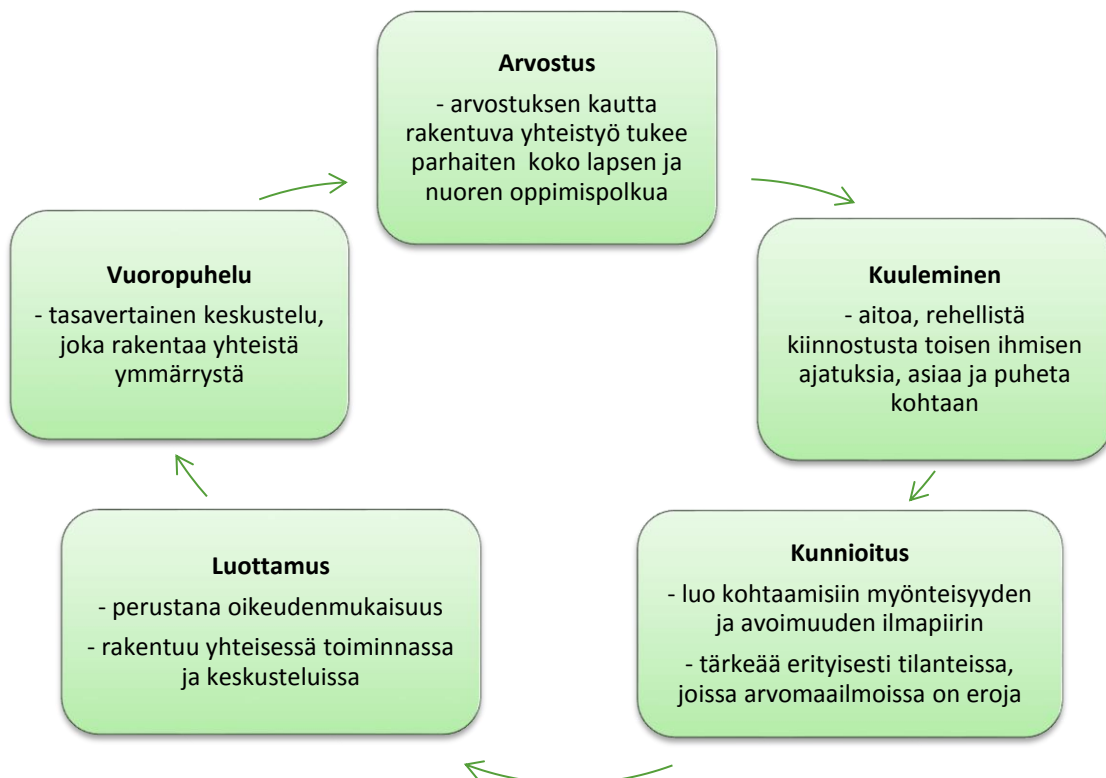
Kodin ja koulun yhteistyö

Huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen ja nuoren kasvatuksesta. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan kasvatuksesta ja opetuksesta kouluyhteisön jäsenenä. Koulun on oltava yhteistyössä huoltajien kanssa niin, että he voivat osaltaan tukea lastensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Yhteisvastuullisen kasvatuksen tavoitteena on edistää lasten ja nuorten oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja hyvinvointia koulussa. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla.

Hyvän yhteistyön lähtökohtana on keskinäinen arvostus. Kun vuorovaikutus perustuu arvostukseen, opettajat, muut koulun työntekijät, vanhemmat ja oppilaat rakentavat yhteistä ymmärrystä hyvästä koulunkäynnistä ja oppimisesta.

Koulun tehtävänä on olla aloitteellinen yhteistyössä. Myös vanhempien on tärkeää pitää aktiivisesti yhteyttä kouluun. Toimiva yhteistyö rakentuu kuulemiselle, kunnioitukselle, luottamukselle ja vuoropuhelulle.

Kuva 2. Kodin ja koulun hyvä vuorovaikutus

5. YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO

Koulun yhteisöllisen oppilashuollon toimintakulttuuri

Opiskeluhoito, eli oppimisen ja koulunkäynnin tuki sekä oppilashuolto, kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskentelevillä ja oppilashuoltopalveluista vastaaville työntekijöille. Oppilashuollon tulisi olla ensisijaisesti ennaltaehkäisevää koko kouluyhteisön hyvinvointia tukevaa yhteisöllistä oppilashuoltoa.

Yhteisöllisen oppilashuollon tavoitteet:

- Kouluyhteisön ja oppilasryhmien hyvinvoinnin ja turvallisuuden parantaminen
- Kouluympäristön terveellisuuden, turvallisuuden ja esteettömyyden parantaminen
- Oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistäminen
- Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen

Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilaiden osallisuuden edistäminen on opetuksen järjestäjän tehtävä. Oppilashuolto luo kouluyhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennaltaehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Koulun yhteisöllistä oppilashuoltotyötä suunnittelee, toteuttaa, kehittää, ja arvioi yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä (YHR), jonka kokoonpano ja toimintaohjeet sekä lukuvuoden yhteiset tavoitteet on kirjattu lukuvuosisuunnitelmaan. Se laatii koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman yhteistyössä koulun henkilökunnan, oppilashuollon toimijoiden, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Oppilashuoltosuunnitelma on osa koulun lukuvuosisuunnitelmaa.

Yhteisöllinen oppilashuolto koostuu mm. seuraavista asioista:

- Oppilaiden osallisuuden edistäminen
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistäminen
- Kiusaamista, häirintää ja väkivaltaa ehkäisevät toimet
- Poissaolojen ehkäisy
- Hyvinvointia tukeva koulutyön järjestäminen
- Terveellisten elintapojen edistäminen
- Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja tarkastaminen
- Huoltajien osallisuuden edistäminen
- Yhteistyö lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi

Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän puheenjohtajana toimii rehtori tai hänen asettamansa henkilö. YHR:n jäseniä voivat olla rehtori, apulaisrehtori sekä opettajien, henkilökunnan, koulukuraattori- ja koulupsykologipalveluiden sekä kouluterveydenhuollon edustajat. Koulun yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokoonpano määritellään lukuvuosittain tehtävässä opetussuunnitelmaan perustuvassa suunnitelmassa. Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksiin voidaan kutsua huoltajaedustajia, oppilasedustajia, muita opettajaedustajia, muita henkilökunnan edustajia, asiantuntijoita sekä viranomaisia, kuten nuorisotoimen edustaja.

Esiopetuksessa päiväkodin johtaja kutsuu opiskeluhuoltoryhmän koolle. Ryhmään kuuluvat pysyvästi opettajien ja lastenhoitajien edustajia, varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja oppilashuollon henkilöstöä (kuraattori/psykologi/terveydenhoitaja) sekä tarvittaessa ohjaaja. Kokoonpanon määrittelee käsiteltävä asia ja tarkoituksenmukaisuus. Oppilashuollon suunnitelman avulla kokouksia voidaan teemoittaa ja kutsua lisää osallistujia ryhmään esim. lasten ja huoltajien edustajia, viranomaisia tai asiantuntijoita.

Kouluilla yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksen koollekutsujana toimii puheenjohtaja. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa. Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksesta laaditaan muistio, johon kirjataan kokoukseen osallistujat, käsitellyt asiat, sovitut toimenpiteet sekä vastuuhenkilöt. Muistion jakelusta päätetään kussakin kokouksessa erikseen.

Yhteisöllisen oppilashuollon tehtävät yksittäisessä koulussa:

- Koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laatiminen
- Koulun lukuvuosittaisen opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman valmistelu oppilashuollon osalta
- Kouluympäristön hyvinvointia, terveellisyttä, esteettömyyttä ja turvallisuutta lisäävät toimet ja suunnitelmat
- Kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäisevät ja vähentävät toimet
- Koulun yhtenäistä toimintakulttuuria edistävät toimet (eri oppimisympäristöt, välitunnit)
- Erilaisten oppimisympäristöjen turvallisuus (oppiainekohtaisten turvallisuusohjeiden noudattaminen, TET-jaksojen turvallisuus) ja kehittäminen
- Oppilaiden ja huoltajien osallistumisen mahdollistaminen koulun oppilashuoltosuunnitelman laadintaan ja oppilashuolto-/hyvinvointityöhön yleensä
- Kodin ja koulun välisen oppilashuollollisen yhteistyön kehittäminen ja seuranta
- Nivelvaiheen yhteistyön suunnittelu ja työnjako
- Koulun järjestyssääntöjen päivittämisestä huolehtiminen
- Yksittäistä oppilasta koskevan monialaisen oppilashuoltotyön sekä oppilashuoltopalveluiden tarpeen, toteutumisen ja toimintatavan seuranta, arviointi ja kehittäminen
- Erilaisten kyselyjen, arvioiden, selvitysten, tarkastusten, tutkimusten hyödyntäminen em. tehtävissä

6. YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO

Varhainen tuki koulun arjessa ja oppilaan tukeminen

Oppilaan tukeminen rakentuu arjen huolenpidolle. Arjen huolenpidossa keskeistä on ihmisten välinen arvostava ja kuunteleva kohtaaminen, koulun hyvinvointia tukeva ja huolet puheeksi ottava toimintakulttuuri, koulun yhteiset säännöt sekä vuorovaikutus oppilaan ja kodin kanssa.

Koulun toimintakulttuurin tärkeimmät yksittäistä oppilasta koskevat asiat:

- Oppilaan kannustus, kasvatus, opetus, huolenpito ja seuranta koulun arjessa
- Keskustelu kodin ja koulun välillä (wilma-viestit, puhelut, tapaamiset)
- Arviointikeskustelu oppilaan ja huoltajien kanssa
- Kouluterveydenhuollon terveystarkastukset (laajat terveystarkastukset 1., 5. ja 8.luokilla)
- Varhainen tuki ja varhainen huolen puheeksi ottaminen oppilaan ja vanhempien kanssa
- Muiden ammattilaisten tuki ja konsultointi tarvittaessa (erityisopettaja, opinto-ohjaaja, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja lääkäri)
- Toimintamallit erityisissä tilanteissa: kiusaaminen, poissaolot, päihteet jne.

Oppilas on oikeutettu niin perusopetuslain mukaiseen *oppimisen ja koulunkäynnin tukeen* kuin oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaiseen *oppilashuollolliseen tukeen*. Lisäksi monet muut palvelut ja tukimuodot ovat oppilaan, perheen ja koulun työntekijöiden käytettävissä. Jos oppilas tarvitsee sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea että oppilashuollon tukea, tulee tukea antaa oppilaan kokonaistilanne huomioiden.

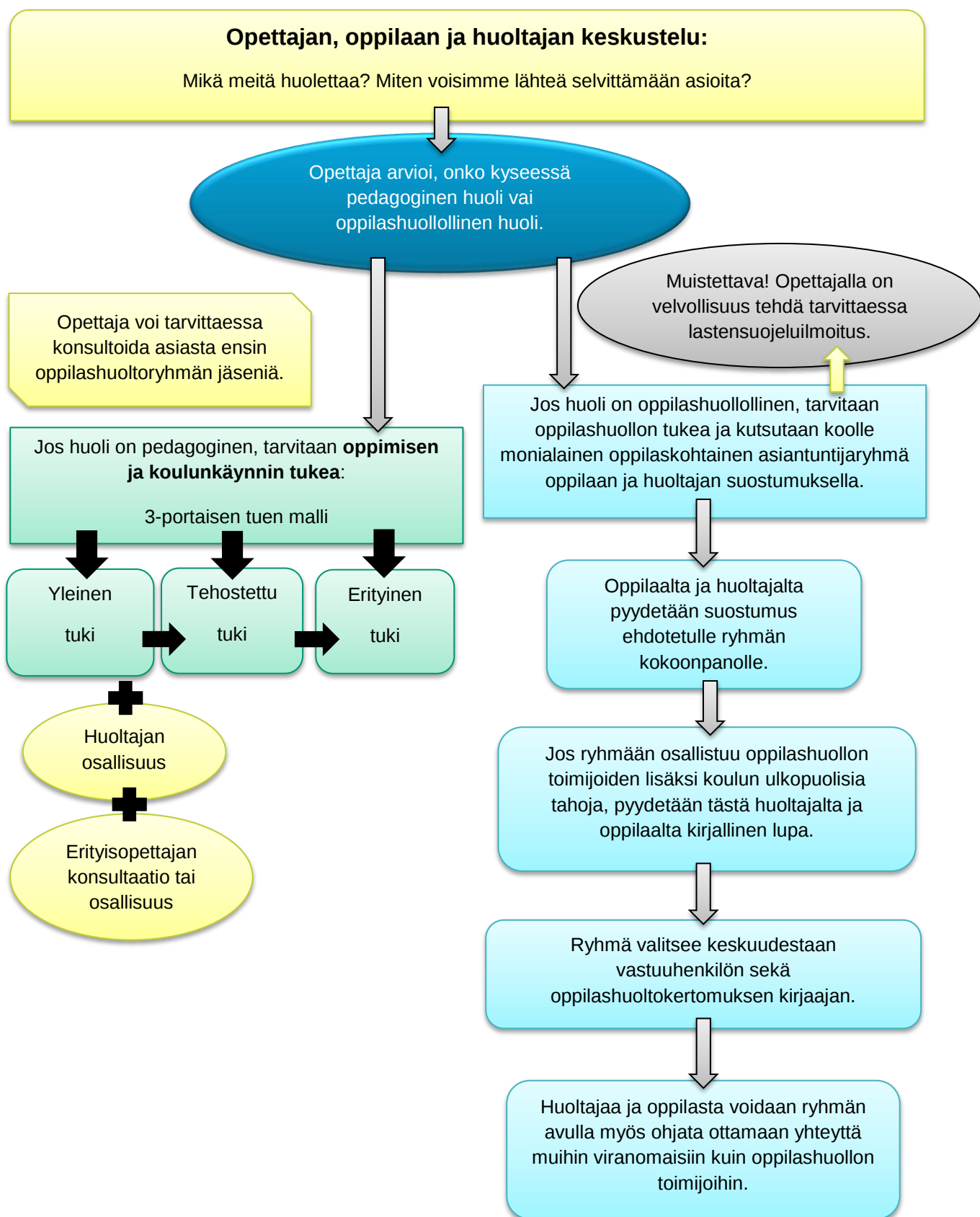
Kun huoli oppilaan oppimisesta tai hyvinvoinnista herää, työntekijällä on oikeus ja velvollisuus ottaa asia puheeksi oppilaan ja huoltajan kanssa. Valmiita ratkaisua ei tarvitse olla, mutta asioita voi ihmetellä ääneen. Opettaja, oppilas ja huoltaja arvioivat yhdessä, tarvitseeko oppilas oppimisen ja koulunkäynnin tukea, oppilashuollollista tukea vai molempia. Opettaja voi konsultoida muita opettajia tai oppilashuollon ammattihenkilöitä ja samalla arvioidaan, voidaanko tilannetta auttaa yhteisöllisen oppilashuollon keinoin.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki muodostuu yleisestä, tehostetusta ja erityisestä tuesta. Se perustuu perusopetuslakiin eikä ole oppilashuoltoa. Oppilashuollon ammattihenkilöt voivat olla mukana myös oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisessä. Lisää Nokialla järjestettävästä pedagogisesta tuesta löydät kaupungin nettisivuilta ja Oppimisen ja koulunkäynnin tuki - käsikirjasta.

[Oppimisen ja koulunkäynnin tuki Nokialla](#)

Mikäli tarvitaan oppilashuollon palveluja, kuten terveydenhoitaja, lääkärin, kuraattorin tai psykologin tukea, oppilas ja huoltaja ohjataan tuen piiriin. He voivat ohjata oppilaan ja perheen tarvittaessa edelleen muiden sosiaali- tai terveydenhuollon palvelujen tai muiden palvelujen piiriin.

Kuva 3. Opiskeluhuollon tuen polut.

Keskustelusta ja konsultaatiosta

Opettaja saa keskustella oppilaan asiasta muiden opettajien tai niiden asiantuntijoiden kanssa, joiden työtehtäviin oppilaan tuen suunnittelu tai antaminen liittyy. Keskustelu rajautuu tietoihin, jotka ovat tarpeellisia opetuksen tai tuen suunnittelussa ja käytännön toteuttamisessa. Keskustelun tarkoituksena on varmistaa, että oppilas saa oikea-aikaista ja riittävää tukea. Opettaja voi työnsä tueksi tarvita esimerkiksi erityisopettajan tai koulupsykologin antamaa konsultaatiota. Tätä konsultaatiota voidaan tarvittaessa tehdä myös siten, että oppilaan nimi tulee ilmi, vaikka konsultaatiossa käsiteltäisiin salassa pidettäviä asioita.

Laki ei edellytä edellä kuvatun keskustelun kirjaamista asiakirjoihin, mutta joskus henkilökohtaisten muistiinpanojen laatiminen on tarpeen. Jos jokin myöhempi toimenpide tai päätös pohjautuu asiantuntijan näkemykseen, tulee se kuitenkin kirjata. Muistiinpanoja ei arkistoida, vaan ne hävitetään kun niitä ei enää tarvita. Jos kyse on esimerkiksi konsultaatiosta, psykologi voi kirjata opettajalle antamansa konsultaation tarvittaessa omaan potilasrekisteriinsä.

Koulun henkilöstö on vaitiolovelvollinen tiedoista, jotka he työssään saavat oppilaasta ja perheestä. Henkilöstö ei saa antaa näitä tietoja sivullisille. Sivullisia ovat koulun ulkopuolisten toimijoiden lisäksi ne koulun henkilöstöön kuuluvat, jotka eivät työskentele oppilaan kanssa. Vaitiolovelvollisuus säilyy myös sen jälkeen, kun palvelussuhde on päättynyt.

Yksilökohtainen oppilashuoltoprosessi

Yksilökohtaisessa oppilashuoltoasian käsittelyssä asiantuntijaryhmä kootaan tarpeen mukaan. Se sisältää yksittäiselle oppilaalle suunnatut

- koulu- ja oppilasterveydenhuollon palvelut
- oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut
- monialaiset yksilökohtaiset oppilashuollon palvelut

Ryhmään kuuluu käsiteltävän asian mukaan joitakin seuraavista opiskeluhuoltoa toteuttavista henkilöistä: terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, opinto-ohjaaja ja opiskelijan ryhmänohjaaja tai muu keskeinen opettaja tai henkilö.

Yksilökohtainen oppilashuolto edellyttää aina oppilaan ja huoltajan yksilöityä kirjallista suostumusta erillisellä kirjallisella lomakkeella. Oppilaan osallisuus, toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa oppilaan iän, kehitystason ja muiden henkilökohtaisten edellytysten mukaisesti. Oppilaan yksilöidyllä

kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi lisäksi osallistua esim. asiantuntija tai oppilaan läheinen.

Suostumusta ei sen sijaan tarvita yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen liittyviin käsittelyihin ja selvitysten laadintaan, koska oppilaan pedagoginen tuki ei ole yksilökohtaista oppilashuoltoa. Yksilökohtaista oppilashuoltoa ei myöskään ole opetus ja arviointi tai kurinpitotoimet.

”Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina vapaaehtoisuuteen, kun taas oppimisen ja koulunkäynnin tuki ei edellytä oppilaan tai huoltajan suostumusta.”

[Linkki: Oppilaan ja/tai huoltajan suostumus monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpanosta](#)

[Linkki: Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpano](#)

Lupa voidaan kysyä ensin suullisesti. Jos näin tehdään, täytyy lupalomakkeet allekirjoittaa viimeistään ensimmäisessä palaverissa.

Jos oppilas tai huoltaja eivät anna lupaa asiantuntijaryhmän koolle kutsumiselle, rastitetaan tämä kohta lomakkeesta ja pyydetään allekirjoitus. Tällöin pitää oppilaalle ja huoltajalle kertoa, että jos tilanne niin vaatii, heillä on velvoite kertoa salassapidosta huolimatta huoli muille opiskeluhuollon työntekijöille. Jos lastensuojeluilmoitus on tilanteessa aiheellinen, lupaa ei oppilaalta tai huoltajalta tarvita.

Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseniksi vain opiskelijan, tai jos hänellä ei ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka voi olla joko opettaja tai oppilashuoltohenkilöstöön kuuluva.

Oppilashuollon muistion laatiminen

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus eli oppilashuollon muistio. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuollon muistioon. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Muistio laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Perusopetuksen lomake löytyy Wilmasta, oppilaan tuki -lehdeltä (liite 2 ”Opiskelijakohtainen muistio”). Muistio tallentuu Wilmaan ja rekisterin vastuuhenkilö on kouluilla rehtori.

Esiopetuksessa oppilashuoltokertomus laaditaan paperilomakkeelle ja rekisterin vastuuhenkilönä toimii päiväkodin johtaja.

Muistioon kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot
- huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- asian aihe ja vireillepanija
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet, kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- tiedot asian käsittelystä asiantuntijaryhmän kokouksessa
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
- toteutetut toimenpiteet
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asema

Tiedonsaanti oppilashuoltoasioissa

Oppilaan yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka voidaan ymmärtää tällaiseksi välttämättömäksi tiedoksi.

7. OPPILASHUOLTOHENKILÖSTÖ

Koulukuraattori

Koulukuraattori on koulun sosiaalityöntekijä. Koulukuraattorin työn tavoitteena on lapsen ja nuoren sosiaalisen hyvinvoinnin ja myönteisen kehityksen sekä koulunkäynnin tukeminen. Työskentelyyn kuuluu yhteistyö vanhempien, opettajien ja muiden lasta ja nuorta lähellä olevien aikuisten kanssa.

Koulukuraattorin työhön sisältyvät oppilaan kanssa käytävät keskustelut, perheen tukeminen kasvatustyössä ja tarvittaessa ohjaus muiden palvelujen piiriin. Koulukuraattori osallistuu yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen oppilashuoltotyöhön, konsultoi opettajia sekä osallistuu koulun ja opetuksen kehittämiseen. Tarvittaessa koulukuraattori toimii oppilasryhmien tai luokan kanssa esim. koulukiusaamiseen liittyvissä asioissa.

Jokaisella kohtaamisella on tarkoitus.

Oppilaat voivat tulla itse koulukuraattorin vastaanotolle koulupäivän aikana. Vanhemmat tai opettajat voivat myös toivoa koulukuraattorin tapaavan oppilasta. Keskustelut ovat luottamuksellisia ja koulukuraattoria sitoo vaitiolovelvollisuus. Kenenkään muun ei tarvitse tietää koulukuraattorin kanssa käydyistä keskusteluista.

Jos lapsilla tai nuorilla on huolia koulunkäyntiin tai senhetkiseen elämäntilanteeseen liittyvissä asioissa, kannattaa heidän tai huoltajien ottaa yhteyttä koulukuraattoriin asioiden selvittämiseksi.

Koulukuraattorin työmuotoja

Yksilöön kohdistuva työ:

- oppilaiden yksilöllinen tukeminen
- tuen ja ohjauksen tarjoaminen oppilaille koulunkäyntiin, vuorovaikutukseen ja sosiaalisiin suhteisiin liittyvissä tilanteissa
- perheiden tukeminen kasvatustehtävässä sekä erilaisissa ongelmatilanteissa
- sosiaalisten selvitysten laatiminen
- oppilaiden tukeminen koulunkäynnin nivelvaiheissa
- oppilaan ja perheen ohjaaminen koulun ulkopuolisen tuen piiriin
- osallistuminen yksilöllisiin monialaisiin asiantuntijaryhmiin
- kirjallinen työ, kuten asiakastyön kirjaaminen asiakaskertomukseen sekä lausuntojen ja yhteenvetojen laatiminen.

Kouluyhteisöön liittyvä työ:

- koulu- tai oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseen, kehittämiseen ja seuraamiseen osallistuminen
- oppilashuollon toimintamallien kehittämiseen osallistuminen
- ryhmien ja luokkien kanssa työskentely
- koulun kriisityöhön osallistuminen.

Yhteistyöhön ja kehittämiseen liittyvä työ:

- monialaisen oppilashuoltotyön kehittämiseen, toteuttamiseen ja arviointiin osallistuminen
- koulun henkilöstön konsultaatio
- kodin ja koulun yhteistyö
- monialainen ja hallintokuntien rajat ylittävä yhteistyö sekä verkostomaisen toimintatavan edistäminen lasten, nuorten ja perheiden tukemisessa
- oppilashuolto- ja koulukuraattorityön kehittämiseen sekä muuhun kehittämistoimintaan osallistuminen
- Koulukuraattori toimii yhteistyössä oppilaan, hänen huoltajiensa, oppilasryhmien, opettajien, oppilashuollon asiantuntijoiden sekä muiden viranomaisten kuten lastensuojelun työntekijöiden kanssa.

Koulupsykologi

Koulupsykologit ovat mukana oppimisen esteiden (oppimisvaikeudet, muut opiskeluun liittyvät ongelmat) ja tunne-elämän vaikeuksien tunnistamisessa, lieventämisessä ja ehkäisemisessä. Koulupsykologin työ sisältää oppilaan mielenterveyden, oppimisvalmiuksien, erilaisten koulunkäyntivaikeuksien ja psykososiaalisen tilanteen arviointia ja tukemista neuvottelujen, tukikeskustelujen ja psykologisten tutkimusvälineiden avulla. Keskeistä tässä arvioinnissa on monimuotoinen yhteistyö huoltajien ja koulun kanssa. Koulupsykologi osallistuu myös koulun yksilökohtaiseen ja yhteisölliseen oppilashuoltoon.

Oppimiseen liittyvissä ongelmissa koulupsykologin puoleen voi kääntyä silloin, kun koulun laajoista tukitoimista huolimatta herää kysymys siitä, mistä lapsen oppimisen vaikeuksissa on kyse. Tutkimuksiin hakeudutaan pääsääntöisesti oman koulun erityisopettajien arvion perusteella ja ohjaamana, koulupsykologin kanssa keskustellen ja häntä konsultoiden. Muissa kun kuin oppimiseen liittyvissä asioissa voi perhe olla myös suoraan yhteydessä koulupsykologiin. Koulupsykologi päättää oman ammatillisen arvion perusteella tutkimusten tekemisestä ja muista tukitoimista. Koulupsykologien tehtäviin kuuluvat oppimisvaikeustutkimusten ja oppimisen tuen suunnittelun lisäksi myös oppilaiden mielenterveyden tukeminen, opettajien ja muun henkilöstön konsultointi, huoltajien ohjaus ja neuvonta sekä moniammatillinen tiimi- ja verkostotyö myös koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Lievissä oppilaan tunne-elämää liittyvissä huolissa koulupsykologi voi tavata lasta tukikäynneillä ja tarvittaessa ohjata lisätuen piiriin.

Koulupsykologipalvelut ovat maksuttomia, vapaaehtoisia ja luottamuksellisia. Tapaamiset toteutuvat kouluilla.

Yksilöön kohdistuva työ:

- neuvontaa, ohjausta ja keskustelutukea oppilaille ja heidän perheilleen psyykkiseen kehitykseen ja hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä
- kehitykseen, koulunkäyntiin tai oppimiseen liittyvien vaikeuksien tutkiminen psykologisten tutkimusten avulla sekä osallistuminen tukitoimien suunnitteluun

Yhteisöllinen työ:

- konsultaation antaminen koulun henkilökunnalle
- erilaisiin työryhmiin osallistuminen
- luokkaprojektit (esim. psykologisiin teemoihin liittyvät oppitunnit)
- oppilaiden psyykkiseen hyvinvointiin ja oppimisen tukemiseen liittyvät konkreettiset ratkaisut koko koulun tasolla
- oppilaille tarjottava kriisiapu

Kouluterveydenhoitaja

Kouluterveydenhuollon yksilökohtaisiin tehtäviin sisältyvät oppilaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin seuraaminen terveystarkastuksissa sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen terveysneuvonnan ja -ohjauksen keinoin. Myös ennaltaehkäisevä suun terveydenhuolto sisältyy kouluterveyden-hoitajan tehtäviin. Terveysdenhoitajan vastaanotolle tulee tarvittaessa päästä ilman ajanvarausta.

Erityisen terveydellisen tuen tarve pyritään tunnistamaan varhain ja tarvittava sekä siihen liittyvät lisäkäynnit järjestämään nopeasti.

Kouluterveydenhuollossa järjestetään määräaikainen terveystarkastus jokaisella vuosiluokalla. Luokilla 1, 5 ja 8 on laaja terveystarkastus, joihin kutsutaan mukaan myös vanhemmat. Niiden toteuttamiseen osallistuvat sekä terveydenhoitaja että lääkäri. Laajoissa terveystarkastuksissa kartoitetaan sekä lapsen tai nuoren että vanhempien ja koko perheen terveyttä ja hyvinvointia. Luokanopettaja tai luokanvalvoja antaa tarkastukseen arvion oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulusta. Oppilaan hyvinvointia tarkastellaan koulun, kodin ja vapaa-ajan ympäristöissä. Terveystarkastuksissa pyritään vahvistamaan oppilaan ja perheen voimavaroja ja vahvuuksia.

Kouluterveydenhuollon keskeisimmät tehtävät

Terveystarkastukset

- Tarkastuksissa arvioidaan monipuolisesti oppilaan fyysistä ja psykososiaalista terveydentilaa.
- Pyritään löytämään mahdolliset sairaudet sekä terveyttä ja hyvinvointia uhkaavat tekijät.
- Kouluterveydenhuoltoon kuuluvat vuosittaiset tarkastukset, joista 1., 5., ja 8. luokan tarkastukset ovat laajoja.
- Tarkastuksiin sisältyy aina yksilöllinen terveysneuvonta.
- Terveydenhoitaja ja lääkäri arvioivat oppilaan hyvinvointia. Vanhemmat kutsutaan laajoihin tarkastuksiin mukaan.
- Lisäksi tehdään yksilökohtaisia terveystarkastuksia tarvittaessa.

Vastaanotto

- Avoimet vastaanotot, joille oppilaat voivat tulla aikaa varaamatta keskustelemaan oireistaan ja mieltään vaivaavista asioista. Tarvittaessa varataan jatkokäynti.

Kouluyhteisön- ja ympäristön terveellisyys, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen

- Joka kolmas vuosi tarkastetaan yhteistyössä monien muiden tahojen kanssa kouluympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta.
- Tarkastuksissa todettujen puutteiden korjaamista seurataan vuosittain.
- Kouluterveydenhuolto on mukana laatimassa oppilashuollon suunnitelma ja erilaisten ongelma- ja kriisitilanteiden toimintamalleja.
- Luokkakokohtaisia laajojen terveystarkastusten tuloksia hyödynnetään yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä.

Yhteistyö

- kouluterveydenhuolto on osa koulujen moniammatillista oppilashuoltoa
- Kiinteä yhteistyö opettajien, koulukuraattorin, -psykologin ja -lääkärin kanssa on keskeistä.
- Tietojen siirto tapahtuu salassapitosäädöksiä noudattaen.

8. ROOLIT OPPILASHUOLLOSSA

Oppilas

- Oppilaan on osallistuttava perusopetuslain mukaisesti järjestettyyn perusopetukseen.
- Oppilaalla on oikeus saada tukea koulunkäyntiinsä oppilashuollon henkilöstöltä.
- Oppilaalla on oikeus saada psykologin tai kuraattorin keskusteluapua viimeistään seitsemäntenä työpäivänä, kiireellisessä tapauksessa samana tai seuraavana päivänä.
- Oppilaalla on oikeus päästä terveydenhoitajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta.
- Oppilaalla on oikeus saada oppilashuollon palveluja, vaikka huoltaja sen kieltäisikin.

Huoltaja

- Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Esiopetuksessa huoltaja vastaa siitä, että lapsi osallistuu esiopetukseen tai esiopetuksen tavoitteet täyttävään toimintaan.
- Huoltajan velvollisuus on ilmoittaa luokanvalvojalle/luokanopettajalle lapsen/nuoren koulunkäyntiin vaikuttavista asioista.
- Huoltaja on lapsensa tärkein kasvattaja. Huoltajan on tärkeää toimia koulun kasvatuskumppanina lapsensa koulupolun aikana.

Lastentarhanopettaja

- on lapsen lähiaikuinen esiopetuksessa
- pitää yhteyttä huoltajaan oppilaan oppimiseen, hyvinvointiin ja esiopetukseen osallistumiseen liittyvissä asioissa
- vastaa poissaolojen seurannasta
- vastaa kiusaamisasioiden selvittelystä ja käyttää tarpeen mukaan vertaissovittelua
- ottaa puheeksi huolensa huoltajan kanssa mahdollisimman varhain ja kirjaa huoltajan kanssa sovitut asiat tarvittaessa oppimissuunnitelmaan
- konsultoi tarvittaessa lapsen tulevan koulun oppilashuoltohenkilöstöä, tekee moniammatillista yhteistyötä oppilaan tukitoimien järjestämisessä
- vastaa oman luokkansa oppilashuollollisten asioiden viemisestä tarvittaessa oppilashuoltohenkilöstölle ja sopii tästä huoltajan kanssa etukäteen
- kokoaa tarvittaessa yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän
- huolehtii ja vastaa omalta osaltaan oppilaansa oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestelyistä
- vastaa tiedonsiirrosta nivelvaiheissa

- pyydettyäessä kirjoittaa yhteistyössä varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa selvityksiä lapsen tilanteesta tai oppimisesta sekä ohjaa tarvittaessa käyttämään esiopetuksen ulkopuolisia palveluja

Luokanopettaja

- on lapsen lähiaikuinen koulussa luokilla 1–6
- pitää yhteyttä huoltajaan oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä asioissa
- vastaa poissaolojen seurannasta
- vastaa kiusaamisasioiden selvittelystä luokassaan ja vie asian tarvittaessa eteenpäin kiusaamisen vastaiselle ryhmälle
- ottaa puheeksi huolensa huoltajan kanssa mahdollisimman varhain ja kirjaa huoltajan kanssa sovitut asiat tarvittaessa oppimissuunnitelmaan
- konsultoi tarvittaessa koulun oppilashuoltohenkilöstöä, tekee moniammatillista yhteistyötä oppilaan tukitoimien järjestämisessä
- vastaa oman luokkansa oppilashuollollisten asioiden viemisestä tarvittaessa oppilashuoltohenkilöstölle ja sopii tästä huoltajan kanssa etukäteen
- kokoaa tarvittaessa yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän
-
- huolehtii ja vastaa omalta osaltaan oppilaansa oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestelyistä
- vastaa tiedonsiirrosta nivelvaiheissa

Luokanvalvoja

- on nuoren yhteyshenkilö koulussa luokilla 7–9
- pitää yhteyttä huoltajaan oppilaan koulunkäyntiin liittyvissä asioissa
- vastaa poissaolojen seurannasta
- vastaa kiusaamisasioiden selvittelystä valvontaluokassaan ja vie asian tarvittaessa eteenpäin kiusaamisen vastaiselle ryhmälle
- ottaa puheeksi huolensa huoltajan kanssa mahdollisimman varhain ja kirjaa huoltajan kanssa sovitut asiat tarvittaessa oppimissuunnitelmaan
- konsultoi tarvittaessa koulun oppilashuoltohenkilöstöä, tekee moniammatillista yhteistyötä oppilaan tukitoimien järjestämisessä
- vastaa oman luokkansa oppilashuollollisten asioiden viemisestä tarvittaessa oppilashuoltohenkilöstölle ja sopii tästä huoltajan kanssa etukäteen
- kokoaa tarvittaessa yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän
- huolehtii ja vastaa omalta osaltaan oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestelyistä

Aineenopettaja

- vastaa oppilaan oppimisen tuesta oman oppiaineensa osalta
- pitää yhteyttä huoltajaan oppilaan oppimiseen liittyvissä asioissa oman oppiaineensa osalta
- ottaa huolensa puheeksi mahdollisimman varhain huoltajan ja luokanopettajan / luokanvalvojan kanssa
- seurata ja kirjaa tarvittaessa oppilaan poissaolot
- vastaa kiusaamisasioiden selvittelystä opetusryhmässään ja vie asian tarvittaessa eteenpäin luokanvalvojalle ja kiusaamisen vastaiselle ryhmälle
- konsultoi tarvittaessa koulun oppilashuoltohenkilöstöä
- osallistuu tarvittaessa moniammatillisen työryhmän kokouksiin ja oppilaan koulunkäyntiä koskeviin neuvotteluihin
- vastaa oman oppiaineensa osalta oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestelyistä

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja

- selvittää ja kartoittaa oppilaan tuen tarpeita laaja-alaisesti
- tekee yhteistyötä oppilasta opettavien opettajien kanssa
- vastaa oman työalueensa erityisopetuksen suunnittelusta ja toteuttamisesta yhteistyössä esiopetuksen henkilöstön kanssa
- antaa konsultaatiota oppilaan tukea koskevista asioista esiopetuksen muille toimijoille (opettajat, ohjaajat, oppilashuollon toimijat)
- pitää tarvittaessa yhteyttä huoltajiin lapsen tukeen ja oppimiseen liittyvissä asioissa
- pyydettyäessä kirjoittaa yhteistyössä lastentarhanopettajan kanssa selvityksiä lapsen tilanteesta tai oppimisesta sekä ohjaa tarvittaessa käyttämään esiopetuksen ulkopuolisia palveluja
- osallistuu tarvittaessa lapsen oppilashuollolliseen työhön
- osallistuu lapsen oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestelyihin
- kokoaa tarvittaessa yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän
- konsultoi tarvittaessa koulun oppilashuoltohenkilöstöä, tekee moniammatillista yhteistyötä oppilaan tukitoimien järjestämisessä
- suunnittelee ja järjestää tukitoimet ja resursoinnin yhteistyössä päiväkodin johtajan kanssa
- suunnittelee ohjaajan työnkuvan yhteistyössä ohjaajan, lastentarhanopettajan ja varhaiskasvatusyksikön johtajan kanssa
- osallistuu tiedonsiirtoon nivelvaiheissa

Osa-aikaista erityisopetusta antava erityisopettaja

- selvittää ja kartoittaa oppilaan tuen tarpeita laaja-alaisesti
- tekee yhteistyötä oppilasta opettavien opettajien kanssa
- vastaa oman koulunsa osa-aikaisen erityisopetuksen toteuttamisesta
- antaa konsultaatiota oppilaan tukea koskevista asioista koulun muille toimijoille (opettajat, koulunkäyntiavustajat, oppilashuollon toimijat)
- pitää tarvittaessa yhteyttä huoltajiin oppilaan tukea koskevista asioista
- kokoaa tarvittaessa yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän
- kirjoittaa pyydettyä selvityksiä oppilaan tilanteesta tai oppimisesta sekä ohjaa oppilasta tarvittaessa käyttämään koulun ulkopuolisia palveluja
- osallistuu tiedonsiirtoon nivelvaiheissa ja vastaa oppilaan opiskelun ja tuen järjestämiseksi välttämättömän tiedon siirtymisestä.
- osallistuu tarvittaessa oppilaan opiskeluun liittyvään oppilashuollolliseen työhön
- osallistuu omalta osaltaan oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestelyihin

Erityisluokanopettaja

- on erityisen tuen pienryhmässä opiskelevan oppilaan lähiaikuinen koulussa
- pitää yhteyttä huoltajaan oppilaan oppimiseen ja koulun- käyntiin liittyvissä asioissa
- vastaa poissaolojen seurannasta
- vastaa kiusaamisasioiden selvittelystä luokassaan ja vie asian tarvittaessa eteenpäin kiusaamisen vastaisen ryhmän käsiteltäväksi
- vastaa oppilashuollollisten asioiden viemisestä tarvittaessa oppilashuoltohenkilöstölle ja sopii tästä huoltajan kanssa etukäteen
- kokoaa tarvittaessa yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän
- huolehtii ja vastaa omalta osaltaan oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestelystä
- konsultoi tarvittaessa koulun oppilashuoltohenkilöstöä, tekee moniammatillista yhteistyötä oppilaan tukitoimien järjestämisessä
- konsultoi ja tekee yhteistyötä muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa
- vastaa tiedonsiirrosta nivelvaiheissa

Oppilaanohjaaja

- tukee ja seuraa oppilaan koulunkäyntiä
- osallistuu oppilaan opiskeluun liittyvään oppilashuollolliseen työhön
- vastaa oppilaan ohjauksesta uranvalinnassa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa
- vastaa tiedonsiirrosta opiskelun nivelvaiheissa perusopetuksesta toiselle asteelle siirryttäessä yhdessä oppilashuollon muiden toimijoiden kanssa
- osallistuu tarvittaessa oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestelyihin

- tekee yhteistyötä oppilaan, huoltajan, luokanvalvojan ja oppilasta opettavien opettajien kanssa

Koulunkäynninohjaaja / Esiopetuksen ohjaaja

- ohjaa ja avustaa oppilasta
- tukee oppilaan opiskelua, itsenäisyyttä ja omatoimisuutta
- toimii opettajan työparina, esiopetuksessa osana tiimiä
- [Linkki koulunkäynninohjaajien oppaaseen](#)

Rehtori / Varhaiskasvatusyksikön johtaja

- vastaa laajasti koulun oppilashuollollisista tehtävistä
- vastaa kodin ja koulun välisen yhteistyön toimintasuunnitelman laatimisesta
- huolehtii tukitoimien järjestämisestä ja resursoinnista
- osallistuu tarvittaessa oppilaan koulunkäynnin järjestämistä koskeviin kokouksiin
- vastaa koulukohtaisen kriisisuunnitelman ja turvallisuussuunnitelman ja kiusaamisen ehkäisemistä koskevan suunnitelman päivittämisestä
- Koulujen rehtorien tehtäviin kuuluu lisäksi oppilaan opiskeluun ja koulutyöhön liittyvä päätöksenteko. Rehtori sopii tarvittaessa työnjaosta yhdessä apulaisrehtorin kanssa.
- Varhaiskasvatusyksikön johtaja vastaa yksikkönsä oppilashuoltorekisteristä.

Koulukuraattori

- toimii oppilaan tukena koulutyöskentelyyn, sosiaalisiin suhteisiin, tunne-elämään sekä perheisiin ja vapaa-aikaan liittyvissä huolenaiheissa
- tukee perhettä kasvatustyössä ja ohjaa tarvittaessa muiden palvelujen piiriin
- tekee oppilas-, huoltaja-, ryhmä- ja luokkatason työtä
- on mukana koulunkäynnin nivelvaiheissa
- kokoaa tarvittaessa yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän
- on linkki koulusta lastensuojeluun

Koulupsykologi

- edistää ja tukee lapsen/nuoren yksilöllistä oppimista, koulutyöskentelyä ja mielenterveyttä
- tekee tarvittaessa tutkimuksia, arviointia ja lausuntoja
- tukee perhettä kasvatustyössä
- ohjaa tarvittaessa muiden palvelujen piiriin esim. jatkotutkimuksia tai voimakkaampaa tukea varten
- kokoaa tarvittaessa yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän

Kouluterveydenhuoltohenkilöstö

- seuraa ja edistää oppilaiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia
- tukee oppilaan koulunkäyntiä yhteistyössä huoltajien ja opettajien kanssa
- osallistuu tarvittaessa moniammatilliseen oppilashuoltotyöhön koulunkäynnin tukemiseksi
- kokoaa tarvittaessa yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän

Oppilashuollon henkilöstön sekä muiden koulun työntekijöiden rooli oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestelyissä on kuvattu käsikirjassa Oppimisen ja koulunkäynnin tuki Nokialla.

9. POISSAOLOJEN SEURANTA JA NIIHIN PUUTTUMINEN

Poissaoloihin puuttumisen malli / Nokian kaupunki

YLEISET OHJEET

- Luokanopettaja / luokanvalvoja seuraa päivittäin luokkansa poissaoloja.
- Koulutehtävistä tiedottaminen on opettajan tehtävä. Lapsen vastuulla ei ole välittää koulutehtäviä oppilastovereilleen.
- Rehtorilla oikeus tulkita poissaolorajoja (esimerkiksi pitkät lomamatkat, sairauslomat jne.)

Tavoitteena on, että huoltaja ilmoittaa poissaoloista samana päivänä, kun oppilas on poissa

Jos tavoite ei toteudu ottaa luokanopettaja / luokanvalvoja yhteyttä kotiin mahdollisimman pian mutta viimeistään vuorokauden sisällä poissaolosta (ja sopii, miten oppiminen turvataan)

- Koulutehtävien hoitamisesta sovitaan yhteydenoton yhteydessä.
- Tehtävät voidaan hoitaa esimerkiksi läksyparkissa, koulupäivän jälkeen, kotona huoltajan kanssa, tuntien lopussa jos muut tuntitehtävät on tehty, tukiopetuksessa

EPÄSELVÄT SAIRAUSPOISSAOLOT

Sairauspoissaolojen osalta rehtori käyttää toimintamallin toteuttamisessa laajaa harkintaa erityisesti selvissä poissaoloasioissa.

Mikäli poissaoloja kertyy korkeintaan 30 h

- ⇒ Luokanopettaja / valvoja ohjaa tarvittaessa sairastapauksissa oppilaan asian kouluterveydenhoitajalle terveydentilan arvioimiseksi

Mikäli poissaolot jatkuvat korkeintaan 50 h

- ⇒ Luokanopettaja / luokanvalvoja kutsuu tarvittaessa perheen koululle opintojen turvaamiseksi
- huoltajalta kysytään palaverikutsun yhteydessä lupaa monialaiseen palaveriin
 - perheen kanssa käydään läpi Nokian kaupungin poissaoloihin puuttumisen malli
 - perheelle tarjotaan kuraattorin, koulupsykologin tai terveydenhoitajan palveluita
 - perheelle tarjotaan mahdollisuutta nopeaa perheohjausta
- ⇒ Yksilökohtainen oppilashuolto käynnistyy (koollekutsuja LV / LO)
- Perheeltä kysytään lupa ryhmä kokoontumiselle
 - Monialainen asiantuntijaryhmä: luokanopettaja / luokanvalvoja / tarvittaessa rehtori tai apulaisrehtori ja vähintään yksi oppilashuollon työntekijä (koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja / koululääkäri)
 - Tarvittaessa koululääkäri tulkitsee lääkärintodistukset.
 - Oppilashuoltoryhmässä seurataan ja arvioidaan tilannetta ja sovitaan tarvittaessa toimenpiteistä.

Jos poissaoloille ei löydy todistettua terveyssyytä ja poissaoloja kertyy 50 - 80 h, toimitaan kuten luvattomien poissaolojen kanssa.

LUVATTOMAT POISSAOLOT

Mikäli luvattomia poissaoloja kertyy korkeintaan 15 h

- ⇒ Luokanopettaja/luokanvalvoja kutsuu perheen koululle opintojen turvaamiseksi.
- Perheelle kerrotaan tapa, miten Nokialla poissaoloihin puututaan.
 - Perheelle tarjotaan mahdollisuutta kuraattorin, koulupsykologin tai terveydenhoitajan palveluihin.
 - Perheelle tarjotaan mahdollisuutta nopeaan perheohjaukseen.

Mikäli luvattomia poissaoloja kertyy korkeintaan 30 h

- ⇒ Yksilökohtainen oppilashuolto käynnistyy (koollekutsuja LV / LO)
- Monialainen asiantuntijaryhmä: luokanopettaja / luokanvalvoja / tarvittaessa rehtori tai apulaisrehtori ja vähintään yksi oppilashuollon työntekijä (koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja / koululääkäri)

Mikäli luvattomia poissaoloja kertyy korkeintaan 50 h

- ⇒ Yksilökohtainen oppilashuolto jatkuu (koollekutsuja LV / LO)
- Monialainen asiantuntijaryhmä: luokanopettaja / luokanvalvoja / tarvittaessa rehtori tai apulaisrehtori ja vähintään yksi oppilashuollon työntekijä (koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja / koululääkäri)
 - Lisäksi mukaan kutsutaan perhekeskuksen edustaja. (puh 050 395 8877 klo 10 - 14 arkisin)
- ⇒ Oppilaasta tehdään lastensuojeluilmoitus
- Yksilökohtainen oppilashuoltoryhmä (ryhmän vastuuhenkilö) tekee lastensuojeluilmoituksen .
 - Jos yksilökohtainen oppilashuoltoryhmä ei ole kokoontunut, tekee luokanopettaja / luokanvalvoja tai rehtori lastensuojeluilmoituksen kirjallisesti (Nokian kaupunki, lastensuojelu, Harjukatu 21, 37100 Nokia)
 - lastensuojelun päivystys ohjaa virka-aikana tarvittaessa miten toimia (puh 040-7799 289)

Jos luvattomat poissaolot jatkuvat, ilmoitus johtavalle rehtorille. Opetuksen järjestäjä on yhteydessä huoltajaan ja tarvittaessa tekee ilmoituksen poliisille

10. SAIRAALAOPETUS

Oppilaan opiskelu sairaalajakson aikana

Pääasiassa lyhyiden sairaalajaksojen ajaksi oppilaalle annetaan tehtävät ja ohjeet omasta koulusta. Tehtävien annossa tulee huomioida, että oppilas kykenee suorittamaan ne itsenäisesti. Sairaalajakson jälkeen oppilaalle annetaan tarvittaessa tukiopetusta ja/tai osaaikaista erityisopetusta.

Pidempien sairaalajaksojen aikana oppilaat opiskelevat sairaalakoulussa. Myös tällöin kotikoulu määrittelee oppilaan opintokokonaisuudet.

Todistuksen antaminen sairaalakoulussa opiskelevalle

Jokaisella sairaalaopetusta antavalla koululla tulee olla oma opetus- suunnitelma, joka sisältää oppilaan arviointia koskevan osion. Osiossa tulee olla kuvattuna oppilaan arvioinnin tehtävä, tavoitteet sekä keskeiset periaatteet, arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt, arvioinnin perusteet ja perustuminen hyvän osaamisen kuvauksiin ja päättöarvioinnin kriteereihin, työskentelyn ja käyttäytymisen arvioinnin tavoitteet ja perusteet, oppilaan itsearvioinnin toteuttaminen sekä opinnoissa etenemisen periaatteet. Koululla tulee olla myös omat todistuslomakkeet, joita tarvittaessa voidaan käyttää.

Jos oppilas opiskelee sairaalakoulussa vain lyhyen jakson, todistuksen antaa oppilaan oma ns. kotikoulu. Ko. koulun tulee ottaa todistusta antaessaan huomioon sairaalakoulun antamat tiedot sairaalakoulussa opiskellusta ajasta.

Jos opiskelu toteutetaan jaksoittain ja oppilas saa ns. jaksoarvioinnin, arvioinnin suorittaa ja antaa oppilaalle se koulu, jossa oppilas on opiskellut suurimman osan jaksosta.

Jos oppilas opiskelee sairaalakoulussa pidemmän jakson, ja aina silloin kun oppilas on sairaalakoulussa lukukauden tai sitä pitemmän ajan, todistuksen antaa sairaalakoulu omalla todistuslomakkeellaan.

11. KOULUTUKSELLISET SIIRTYMÄVAIHEET

Varhaiskasvatuksesta esiopetukseen

Huoltajan on huolehdittava, että lapsi osallistuu perusopetuslain mukaiseen esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan vuotta ennen kouluun menoa.

Esiopetukseen siirtyvistä lapsista pidetään varhaiskasvatuskeskustelu keväällä, jossa arvioidaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista yhteistyössä huoltajan kanssa. Esiopetuksen oppimissuunnitelmaan kirjataan lapsen kasvun ja oppimisen kannalta tarpeellinen tieto. Perhepäivähoidossa siirrettävät tiedot kirjaa perhepäivähoitaja yhteistyössä perhepäivähoidon lastentarhanopettajan kanssa ja päiväkodeissa lastentarhanopettaja. Oppimissuunnitelma on tiedonsiirron väline tulevaan esiopetusyksikköön ja siihen pyydetään huoltajan lupa. Kerhoista, perhepäivähoidosta ja muista päiväkodeista siirtyvien lasten oppimissuunnitelmat toimitetaan 15.5. mennessä päiväkotiiin, jossa lapsi esiopetuksen aloittaa. Päiväkodissa esiopetusryhmään tulevien lasten oppimissuunnitelmat käydään läpi tulevan esiopetusryhmän kartoittamiseksi. Huoltajien kieltäessä tiedonsiirron varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, tulee henkilöstön arvioida tiedon välttämättömyys lapsen esiopetuksen järjestämisen kannalta. Asiassa voi konsultoida lastensuojelua nimettömänä ja mikäli lastensuojelu arvioi tiedon välttämättömäksi, tapahtuu tiedonsiirto lastensuojelun kautta.

Kotoa esiopetukseen siirtyvien lasten asioista käydään aloituskeskustelu, jossa ovat mukana huoltaja ja lastentarhanopettaja. Lapsen osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet huomioidaan aloituskeskustelussa ja lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaan kirjataan lapsen vahvuudet, mahdolliset tuen tarpeet, tavoitteet ja menetelmät.

Jos huoltajat haluavat lapsensa varhennettuun esiopetukseen 5-vuotiaana, asiasta keskustellaan yhdessä vanhempien, henkilöstön ja veon kanssa. Keskustelussa nostetaan esiin varhennetun koulun aloituksen mahdolliset vaikutukset lapsen tulevaisuuteen suhteessa vertaisryhmään. Huoltajat maksavat lapselle esiopetuskeväänä psykologilla tehtävän kehityksen arvioinnin /-arvioinnit. Esiopetusryhmään sijoitetaan ensisijaisesti 6-vuotiaiden lasten ikäluokka. Maksuttoman esiopetuksen voi saada vain yhden kerran ennen oppivelvollisuuden alkamista.

Esiopetuksesta perusopetukseen

Lapsen sujuva ja joustava siirtyminen esiopetuksesta alkuopetukseen edellyttää esiopetuksen ja alkuopetuksen opettajien välistä yhteistyötä. Esiopetuksessa kaikille lapsille tehdään esiopetuksen oppimissuunnitelma sisältäen lapsen itsearvioinnin (Linna-lomake). Tieto tulevaan kouluun siirretään ensisijaisesti lasten esiopetuksen oppimissuunnitelmillla, jotka toimitetaan tulevan koulun rehtorille 15.4. mennessä. Oppimissuunnitelmaan

merkitään huoltajan antama lupa pedagogisten asiakirjojen siirtoon. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto siirretään kouluun, vaikka huoltaja ei suostumusta antaisikaan. Tarvittaessa lapsen asiassa voidaan pitää palaveri huoltajan luvalla tietojen siirtämiseksi.

Oppilashuoltoon liittyvien tietojen siirtäminen edellyttää huoltajan antamaa yksilöityä kirjallista tiedonsiirtolupaa. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot voidaan kuitenkin siirtää ilman huoltajan lupaa.

Jos huoltajan kanssa sovitaan, että asian hoitaminen jatkuu koulussa ja jatkossa asian hoidossa ovat mukana koulun työntekijät, heille voi oppilashuollollisia tietoja välittää ja he voivat lukea oppilashuoltokertomuksen. Oppilashuollollisissa asioissa järjestetään tarvittaessa erillinen oppilashuoltopalaveri, jossa huoltaja on mukana.

Alakoulusta yläkouluun

- Terveystietokortin tarkastus ennen 7. luokalle siirtymistä.
- Järjestetään tiedonsiirtopalaveri ala- ja yläkoulun edustajien välillä.
- Huoltajille järjestetään tutustumistilaisuus yläkouluun.
- Tarvittaessa tehostetun ja erityisen tuen oppilaan kohdalla pidetään tiedonsiirtoon liittyvä HOJKS-palaveri huoltajien, erityisopettajien ja luokanvalvojen kesken ja mahdollisesti oppilashuoltohenkilöstön kesken. Palaverissa siirretään tieto esimerkiksi oppilaan poikkeavista opetusjärjestelyistä. Lisää tuen oppilaiden nivelvaiheesta Oppimisen ja koulunkäynnin tuki- vihossa
- 7. luokan oppilaat tutustuvat uuteen kouluunsa toukokuussa.
- Yhtenäiskoulussa pyritään toimimaan samankaltaisten periaatteiden mukaan, mutta yhtenäiskoulun näkökulma huomioiden.

Koulusta toiseen siirtyminen

Jos oppilas siirtyy Nokiassa koulusta toiseen, siirretään tarvittavat tiedot uuteen kouluun. Opetuksen järjestämiseen liittyvät pedagogiset asiakirjat siirtyvät sähköisesti uuden koulun käyttöön siirrettäessä oppilas uuden koulun oppilaaksi. Nokian opiskeluhoito muodostaa yhteisen rekisterin ja opiskeluhoitoon tiedot ovat uuden koulun käytössä.

Oppilaan siirtyessä toiseen kuntaan, häneltä ja tarvittaessa hänen huoltajaltaan pyydetään yksilöity suostumus siihen, että opiskeluhoitoon jatkuvuuden kannalta tarpeelliset tiedot voidaan siirtää uuteen kouluun. Lupa pyydetään kirjallisesti. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan viipymättä uuteen kouluun.

Perusopetuksesta toiselle asteelle

- Terveydenhoitaja ja koululääkäri tekevät 8-luokkalaisille ammatinvalintaan liittyvän terveystarkastuksen, josta informoidaan opinto-ohjaajaa tarvittaessa.
- Perusasteen ja toisen asteen opinto-ohjaajat tapaavat tarpeen mukaan ja tekevät yhteistyötä.
- Kaikilla oppilailla on henkilökohtaista ohjausta opinto-ohjaajan kanssa.
- Opinto-ohjaaja tiedottaa huoltajalle yhteishakuun liittyvistä asioista.
- 9. -luokkalaisten huoltajille järjestetään yhteishakuun liittyvä vanhempainilta syyslukukaudella.
- 9. -luokkalaisille oppilaitosvierailuja ja tutustumiskäyntejä toisen asteen oppilaitoksiin.
- Huoltaja vastaa oppilaan opintoihin liittyvästä tiedonsiirrosta peruskoulusta toiselle asteelle.
- Tuen oppilaiden osalta erityisopettajat tai opinto-ohjaajat laativat tiedonsiirtolomakkeet ja toimittavat ne vastaanottaviin kouluihin oppilasvalintojen varmistuttua viimeistään syksyllä.

Kohti toista astetta:

Kahdeksannen luokan keväällä:

- tutustutaan koulutusjärjestelmään opinto-ohjauksen tunneilla
- vierailukäynnit Nokian Treduun ja Nokian lukioon
- viikon TET-jakso (työelämään tutustuminen)

Yhdeksännellä luokalla:

- henkilökohtainen ohjaus
- valintaperusteet toiselle asteelle
- henkilökohtaiset tutustumiskäynnit toisen asteen oppilaitoksiin
- yhteishakuun liittyvä tiedotus ja toteutus
- kaksi viikon pituista TET-jaksoa
- tarvittaessa jatko-opintoihin liittyvät palaverit yhdessä oppilaan, huoltajan, erityisopettajan ja luokanvalvojan kanssa
- kesällä vaille opiskelupaikkaa jääneiden jatko-ohjaus

[Linkki tiedonsiirtolomakkeen ohjeistukseen toiselle asteelle.](#)

12. TULKITSEMIS- JA AVUSTAJAPALVELUT

Vammaisella ja muulla tukea tarvitsevilla oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät perusopetuslain mukaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut. Tulkitsemis- ja avustajapalveluiden tarkoituksena on taata oppilaalle oppimisen ja koulunkäynnin perusedellytykset ja mahdollisimman esteetön oppimisympäristö. Tulkitsemis- ja avustajapalveluiden järjestämisestä päättää opetuksen järjestäjä. Oppilaan tulkitsemis- ja avustajapalveluiden tarve, määrä ja laatu arvioidaan oppilaan opettajien ja oppilashuoltohenkilöstön yhteistyönä hyödyntäen oppilaan huoltajan antamia tietoja ja mahdollisten koulun ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoja.

13. LUPA-ASIAT ERIKOISTILANTEISSA

Yhteis- ja yksinhuoltajuus

Kun koulun työntekijät hoitavat oppilaan asioita, heidän tulee olla tietoisia siitä, kuka tai ketkä ovat lapsen virallisia huoltajia ja huomioida se yhteistyössä. Jos koululla ei ole tarkkaa tietoa lapsen huoltajuuskysymyksestä ja tilanteen riittäisyys edellyttää asian varmistamista, voidaan lapsen huoltajuus tarkistaa väestörekisteristä. Tuolloin ollaan yhteydessä koulutoimistoon.

Lain mukaan huoltajat vastaavat yhdessä lapsen huoltoon kuuluvista tehtävistä ja tekevät yhdessä lasta koskevat päätökset, jollei toisin ole säädetty tai määrätty. Jos joku huoltajista ei matkan, sairauden tai muun syyn vuoksi voi osallistua lasta koskevan päätöksen tekemiseen ja ratkaisun viivästyttämisestä aiheutuisi haittaa, ei hänen suostumuksensa ole tarpeen. Asiasta, jolla on huomattava merkitys lapsen tulevaisuuden kannalta, voivat huoltajat päättää vain yhdessä, jollei lapsen etu muuta vaadi. (Laki lapsen tapaamisesta ja huollosta 5 §) Lähtökohtaisesti molempia vanhempia tulisi informoida koulussa tapahtuvista muutoksista.

Huostaan otettu tai sijoitettu lapsi

Kun lapsi on huostaan otettu ja sijoitettu, sijoittavan kunnan vastaava lautakunta eli käytännössä lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä päättää lasta koskevista asioista, lukuun ottamatta lapsen nimeä, uskontokuntaa ja kansalaisuutta koskevia asioita. Käytännössä sijaisperhe valtuutetaan hoitamaan lapsen asiaa. Sijaisperhe huolehtii yhteydenpidosta biologisiin vanhempiin. Lapsen biologiset vanhemmat otetaan mukaan työskentelyyn mahdollisuuksien mukaan. Sijaisvanhemmat allekirjoittavat lapsen koulunkäyntiä koskevat paperit.

Lapsen opetuksen järjestää vastaanottava kunta. Sijoittava kunta siirtää tarvittavat tiedot opetuksen järjestämiseksi.

Lapsi on avohuollon tukitoimena sijoitettu

Kun lapsi on lastensuojelun avohuollon tukitoimena, vanhempien sekä yli 12-vuotiaan omalla suostumuksella, sijoitettu oman kodin ulkopuolelle, vanhemmat säilyvät lapsensa huoltajina ja päättävät lasta koskevista asioista. Avohuollon sijoituksen seurauksena lapsen fyysinen asuinpaikka muuttuu, mutta työskentelyn lähtökohta on, että lapsen tutut ja turvalliset arjen rutiinit, kuten koulu, säilyvät ennallaan. Yhteydenpito koululta sijoituksen aikana tapahtuu suoraan sijoituspaikkaan, josta huolehditaan tiedottamisesta ja käytännön järjestelyistä. Yhteistyössä korostuu koulun, sijoituspaikan ja vanhempien välinen yhteistyö. Esimerkiksi HOJKS-palaveriinkin koulu kutsuu vanhemmat. Asiakassuunnitelmanneuvotteluun ja muihin neuvotteluihin sijaishuoltopaikka tai lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä kutsuu koulun edustuksen mukaan tarvittaessa.

14. KOULULAISTEN KERHOTOIMINTA

Iltapäiväkerhot

Iltapäiväkerhotoimintaa tarjotaan Nokian alakoulujen 1.-2. vuosiluokkien oppilaille. Toimintaryhmiin otetaan noin kolmesataa oppilasta lukuvuosittain. Toimintaryhmät sijaitsevat fyysisesti kouluilla tai välittömässä koulun läheisyydessä. Vähäisen osallistujamäärän vuoksi voidaan oppilaalle järjestää kerhokuljetus lähimpiin iltapäiväkerhoryhmiin. Toimintaan hakeminen on vapaaehtoista ja toiminnasta peritään kuukausimaksu.

Toimintaa koordinoi kerhotoiminnan koordinaattori. Kaupungin omissa ryhmissä työskentelevät samat koulunkäynninohjaajat kuin opetustunneilla. Toiminnasta vastaa rehtori ja hän toimii ohjaajien esimiehenä. Palvelun tuottajien ryhmien toimintaa valvovat kerhotoiminnan koordinaattori yhdessä koulun rehtorin kanssa.

Iltapäiväkerhotoiminnasta lisää [Nokian kaupungin nettisivuilla](#).

Harrastekerhot

Harrastekerhoja tarjotaan kaikilla Nokian ala- ja yläkouluilla 1.- 9.-vuosiluokan oppilaille. Kerhot ovat oppilaille maksuttomia. Kerhot rahoitetaan Opetushallituksen myöntämällä hankerahalla sekä kunnan omalla toimintaan varatulla rahaosuudella. Kerhoja perustetaan oppilaiden toiveita kuunnellen sekä opetuksellisesta ja kasvatuksellisesta näkökulmasta.

Kerhon vetäjinä toimivat opettajat, koulun ohjaajat sekä muut ulkopuoliset kerho-ohjaajat (seurat tms.). Koulut tiedottavat huoltajia omasta kerhotarjonnastaan.

Harrastekerhotoiminta on koulun tuottamaa lasten ja nuorten maksutonta kerhotoimintaa. Erilaisia kerhoja tarjotaan ikäryhmittäin kaikille perusopetuksen oppilaille. Kerhotoiminta tukee koulun toimintakulttuuria ja yhteisöllisyyttä. Harrastekerhot vahvistavat oppilaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia terveellisen ja turvallisen arjen valinnoissa ja kehittävät lapsen ja nuoren vapaa-ajan toimintaa.

Harrastekerhotoiminnan kehittämisen tavoitteena on syventää kodin ja koulun välisiä yhteistyömuotoja. Koulut hyödyntävät kerhotoiminnan järjestämisessä kolmannen sektorin, koulun muiden sidosryhmien ja eri hallintokuntien osaamista. Kehittämistoiminnalla pyritään kerhotoiminnan vakiintumiseen osaksi perusopetusta.

Toiminnan tavoitteet ovat:

- kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen
- lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen
- mahdollisuuden antaminen sosiaalisten taitojen kehittämiseen ja yhteisöllisyyteen kasvamiseen
- mahdollisuuden antaminen onnistumisen ja osaamisen kokemukseen
- luovan toiminnan ja ajattelun kehittäminen
- lasten ja nuorten kannustaminen oman kulttuurin tuottamiseen
- mahdollisuus oppilaan tuntemisen lisäämiseen
- harrastuneisuuden tukeminen ja myönteisten harrastusten edistäminen

Harrastekerhot järjestetään yleensä oppilaan omalla koululla, mutta esim. yläkouluikäisille sitä voidaan järjestää muissakin tiloissa. Harrastekerhot voivat olla kädentaito-, peli-, musiikki-, liikunta- tai vaikka elektroniikkakerhoja. Oppilaita voidaan myös ohjata osallistumaan esim. kaverikerhoon jossa voidaan pienryhmätoiminnalla vahvistaa lapsen sosiaalisia taitoja.

Harrastekerhotoiminnan hanketta koordinoi kerhotoiminnan koordinaattori yhdessä koulujen rehtoreiden sekä koulujen kerhovastaavien kanssa.

15. KOULUKULJETUKSET

Tietoa koulukuljetuksista löytyy Nokian kaupungin kotisivuilta [täältä](#).

Tietoa esiopetuskuljetuksista löytyy Nokian kaupungin kotisivuilta [täältä](#).

16. KOULUNUORISOTYÖ

Koulunuorisotyön tavoitteena on nuoren kasvun, itsenäistymisen ja hyvinvoinnin tukeminen sekä yksilön vahvistaminen yhdenvertaisena ryhmän ja yhteisön jäsenenä. Nuoren aktiivisen kansalaisuuden tukeminen ja osallisuuden edistäminen on tärkeää. Koulun yhteisöllisyyden kehittäminen, nonformaalien oppimisympäristöjen luominen sekä ennaltaehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen ovat koulunuorisotyön keskeisiä tavoitteita.

Koulunuorisotyön avulla voidaan reagoida ja puuttua nopeasti nuorten parissa ilmeneviin huolenaiheisiin ja haasteisiin. Kasvatuskumppanuus toteutuu koulun henkilökunnan, vanhempien ja yhteistyöverkoston kanssa. Nuoriso-ohjaaja toimii linkkinä koulun ja vapaa-ajan välillä sekä tarvittaessa kodin ja koulun välisessä yhteistyössä. Lasten ja nuorten tukemisessa korostuu moniammatillinen työote ja yhteistyö.

Parhaat auttajat ovat niitä, jotka kertovat, mihin päin sinun tulisi katsoa, mutta eivät kerro, mitä sinun tulisi nähdä.

Koulunuorisotyö alakouluilla

Kuudensille luokille tarjotaan neljän teeman opetuskokonaisuutta, jonka avulla käsitellään esim. itsetuntemukseen, sosiaaliseen mediaan ja päihteisiin sekä tunne – ja vuorovaikutukseen liittyviä asioita. Menetelmänä käytetään osallistavaa ja yhteistoiminnallista oppimista. Opetus pyritään räätälöimään luokkien tarpeen mukaan. Kutostunnit luovat jatkumon yläkoulussa tehtävälle työlle. Alakoulussa luotu kontakti lisää hyvää ja luottamuksellista suhdetta oppilaiden kanssa sekä antaa hyvän pohjan jatkotyöskentelylle.

Kutostuntien tavoitteet:

- vuorovaikutus- ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen
- omien arvojen ja asenteiden selkiytyminen sekä itseluottamuksen lisääntyminen
- kunnioittavan kohtaamisen ja toisten mielipiteiden kuuntelun harjoittelu
- Tunteiden tunnistaminen sekä empatian osoittaminen toisten tunteita ja kokemuksia kohtaan
- oppilaat hahmottavat valintojensa merkityksen tulevaisuuteen.

Koulunuorisotyö Harjuniityn yhtenäiskoulussa

Harjuniityn koulun koulunuorisotyön kohderyhmänä ovat 5.-9.-luokkien oppilaat. Nuorisohjaaja on yksi koulun ammattilaisista, joka tukee oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia. Lisäksi nuorisohjaaja tekee yhteistyötä Harjuniityn koulun oppilaskunnan ja tukioppilastoimintaa ohjaavan opettajan kanssa. Oppilaita osallistetaan myös nuorisotilatoimikuntatyön ja kahvilatoiminnan avulla.

Yhteisöllinen yhteistyö

- Nuorisotilatoiminta sekä kerho- ja harrastustoiminta
- Oppimisympäristöjen laajentaminen luokkahuoneen ulkopuolelle:
- luokkien vierailut nuorisotiloille
- Välituntitoiminta yhdessä tukioppilaiden ja koulun henkilökunnan kanssa
- Koulun juhlat, tapahtumat, toimintapäivät, monialainen viikko jne.
- Elämänhallinnan tukeminen ja kiusaamisen vastainen työ
- Yhteisöllinen oppilashuoltotyö
- Vanhempainiltoihin osallistuminen
- Vanhempainyhdistyksen kanssa tehtävä yhteistyö

Kohdennettu yhteistyö

- 6.-luokkalaisten tutustumispäivä yläkouluun
- Ryhmäyttäminen 7.luokalla tukioppilaiden ja muun henkilökunnan kanssa
- Ryhmäytymisen varmistaminen jatkoryhmäytysten avulla
- Luokkakohtainen työskentely haasteellisissa tilanteissa
- Kutostunnit
- Pienluokkayhteistyö
- Kasvatuskeskustelut (päihteet, seurustelu, nettiturvallisuus, vuorovaikutustaidot)
- Yhteistyö kodin ja koulun kanssa

Kouluyhteistyö Nokianvirran ja Emäkosken kouluilla

Nuorisohjaavat vierailevat kouluilla säännöllisesti ja ovat mukana koulujen toiminnassa monissa eri tilanteissa.

Toimintamuodot:

- 6. -luokkalaisten tutustumispäivä yläkouluun
- Ryhmäyttäminen 7.luokalla yhteistyössä tukioppilaiden ja muun henkilökunnan kanssa sekä ryhmäytykseen liittyvät teemapäivät Urhatussa
- Välituntitoiminta
- Pienluokkien vierailut nuorisotiloilla
- Vanhempainiltoihin osallistuminen
- Yhteisöllinen oppilashuoltotyö
- Yhteistyö vanhempainyhdistyksen kanssa

Osallisuus ja vaikuttaminen koulunuorisotyössä

Osallisuudella tarkoitetaan jokaisen oikeutta ja mahdollisuutta saada tietoa ja päästä vaikuttamaan itseään koskeviin asioihin. Osallisuus- ja vaikuttamistoiminnan tavoitteena on kannustaa lapsia ja nuoria kasvamaan aktiivisiksi kansalaisiksi ja ottaa heidät mukaan kaupungin päätöksentekoon.

Lasten Parlamentti

Lasten Parlamentin kohderyhmänä ovat 4.-7.- luokan oppilaat.

Lasten Parlamentin toiminnasta voit lukea lisää [Nokian kaupungin nettisivuilta](#).

Nuorisovaltuusto

Nuorisovaltuusto on vaikuttajaryhmä, jonka toiminnassa mukana olevat henkilöt ovat nuorisolain määritelmän mukaisesti alle 29-vuotiaita. Nuorisovaltuustojen tehtävänä on tuoda nuorten ääni kunnan päätöksentekoon ja nostaa esiin nuorille tärkeitä asioita.

Nuorisovaltuuston toiminnasta voit lukea lisää [Nokian kaupungin nettisivuilta](#).

Erityisnuorisotyö koulussa

Erityisnuorisotyön tarkoituksena on tukea nuoren kasvua ja itsenäistymistä. Nuorisotyön lähtökohdista vahvistetaan nuorten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta, tasa-arvoa sekä terveitä elämäntapoja. Työ koulussa tai oppilaitoksessa on työntekijän läsnäoloa, kannustamista, rinnalla kulkemista, kasvattamista, neuvojen antamista ja ohjausta. Sen painopiste on pääasiassa ehkäisevässä työssä, mutta nuorten tarpeita ajatellen sen merkitys voi korostua myös korjaavassa työssä erityisesti eri nivelvaiheissa. Työ toteutuu vuoropuhelussa koulun tai oppilaitoksen ammattilaisten kanssa, vanhempien sekä nuoren muun verkoston kanssa. Erityisnuorisotyöntekijä voi tarvittaessa toimia nuoren tukihenkilönä koulussa, vapaa-ajalla ja olla nuoren mukana verkostotapaamisissa.

Erityisnuorisotyön toimintamuodot koulunuorisotyössä:

Yksilöohjaus

- Tukee nuoren elämänhallintaa ja parantaa opiskelumotivaatiota.
- Vahvistaa sosiaalisia taitoja.
- Tukee itsenäistymistä peruskoulun nivelvaiheessa toiselle asteelle.
- Nuori saa onnistumisen kokemuksia ja hän ottaa vastuuta omasta toiminnastaan.
- Erityisnuorisotyöntekijä voi myös toimia nuoren tukihenkilönä koulussa, vapaa-ajalla ja olla nuoren mukana verkostotapaamisissa.
- Yksilöohjaus on nuorelle vapaaehtoista ja erityisnuorisotyöntekijä on vaitiolovelvollinen työssä kuulemistaan asioista.

Luokkatyöskentely

- Tukee tarpeen mukaan erityyppisiä luokkia (pienluokat ja -ryhmät, yleisopetusluokat).
- Edistää ryhmähenkeä, sosiaalisia taitoja, työskentelytaitoja koulussa ja tuottaa onnistumisen kokemuksia.

Pienryhmätoiminta

- Voidaan järjestää erityisestä tarpeesta vahvistamaan ryhmään tulevien nuorten opiskelumotivaatiota, elämänhallintaa ja sosiaalisia taitoja.
- Toteutetaan koulun ja vapaa-ajan rajapinnassa, jolloin se on myös kerhotoimintaa.
- Osallistuminen ryhmään on nuorelle vapaaehtoista, mikä lisää nuorten sitoutumista työskentelyyn.
- Esim. Emäkosken koulun 9:n Tsemppi-ryhmä, jossa tavoitteena on nuorten motivoituminen koulutyöskentelyyn ja opiskelutaitojen kehittyminen peruskoulun päättövuonna.

Teematunnit (+vanhempainillat)

- Pidetään tarpeen mukaan, jos luokasta nousee huolta koulun henkilökunnalta.
- Erityisnuorisotyöntekijä ja opettaja suunnittelevat yhteistyössä oppituntikonaisuuden.
- Aiheita ovat esimerkiksi: päihteet, elämänhallinta, motivaatio ja opiskelutaidot, sosiaalinen media, luokassa esiintyvät ilmiöt (näpistykset, terveydelle vaarallinen käytös, jne).
- Teematunnit ovat sovellettavissa myös vanhempainiltojen aiheiksi ja erityisnuorisotyöntekijä voi tulla mukaan eri vuosiluokkien vanhempainiltaan tai pitää huolen noustessa erityisen teemavanhempainillan.

Välitunneille kohtaamisia

- Välitunneilla on mahdollisuus kohdata nuoria kysymällä mitä heille kuuluu, ehkäistä mahdollisesti esiintyvää kiusaamista ja edistää myönteistä ilmapiiriä koulussa.
- Välituntikeskusteluissa syntyy kontakteja nuoriin ja heidän asioitaan voidaan edistää koulussa. Jos nuoresta ilmenee huolta, erityisnuorisotyöntekijä kertoo tämän nuorelle ja esittää, miten asiaa voidaan viedä eteenpäin.

17. WILMAN ASIAKIRJAT

Tähän tulee kuvaus ja ohjeita wilmassa oleviin oppilashuollollisiin asiakirjoihin. Asiakirjat muuttuvat kesän 2018 aikana ja tämä kohta päivitetään sen jälkeen vastaamaan uutta lainsäädäntöä.

18. LASTENSUOJELUILMOITUS

Ilmoituksen tekeminen ja yhteydenotto sosiaalihuoltoon

Opetustoimen työntekijällä on ehdoton lastensuojelun ilmoitusvelvollisuus silloin, kun he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttävät mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Ilmoitusvelvollisuus on jokaisella työntekijällä ja ilmoitus on tehtävä välittömästi.

Jos on syytä epäillä, että kysymyksessä on lapsen kohdistuva väkivalta- tai seksuaalirikos, työntekijän on tehtävä ilmoitus myös poliisille. Sosiaalihuoltoon tulee olla yhteydessä tuen tarpeen arvioimiseksi.

Ilmoitusvelvollisuus voidaan toteuttaa salassapitosäännösten estämättä myös yhdessä lapsen tai hänen vanhempansa kanssa tehtynä yhteydenottona tuen tarpeen arvioimiseksi edellyttäen, että yhteydenotto tehdään viipymättä ja ilmoitusvelvollinen henkilö ilmoittaa yhteydenottoon johtaneet syyt.

Lastensuojelun päivystykseen voi olla yhteydessä, kun haluaa tehdä lastensuojeluilmoituksen, ennakollisen lastensuojeluilmoituksen (=syntymättömästä lapsesta tehtävä lastensuojeluilmoitus) tai tarvitsee kiireellistä apua, neuvontaa tai ohjausta lastensuojelun asioissa. Jos epäilee, onko lastensuojeluilmoitukselle tarvetta, voi aina konsultoida lastensuojelun työntekijöitä.

Toimi näin:

Virka-aikana voi ottaa yhteyttä puhelimitse lastensuojelun päivystysnumeroon. Tampereen sosiaalipäivystys vastaa lastensuojelun sosiaalipäivystyksestä virka-ajan ulkopuolella, yhteyden saa joko hätäkeskuksen tai poliisin kautta. Kiireettömissä asioissa voi olla yhteydessä lapsiperheiden sosiaalityöhön.

Lastensuojelun päivystysnumero: 040 7799 289

Virka-ajan ulkopuolella Tampereen sosiaalipäivystys (hätänumeron kautta): 112

Sosiaalityön neuvonta 03 56 521 522

19. OHJAUS JA ARVIOINTI

Opetuksen järjestäjä seuraa koulujen oppilashuoltosuunnitelmien toteutumista lukuvuosittain toimintasuunnitelmien arviointien yhteydessä. Koulut huolehtivat keskeisten tulosten tiedottamisesta oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille. Koulujen oppilashuoltoa kehitetään arviointien pohjalta.

Kaupungin tasolla oppilashuollon seurannasta ja kehittämisestä huolehtii oppilashuollon ohjausryhmä. Ohjausryhmään kuuluu eri kouluilla toimivia oppilashuollon ammattilaisia ja sen toimintaa johtaa johtava rehtori. Oppilashuollon ohjausryhmä kokoaa tietoa koko kaupungin oppilaiden hyvinvoinnista sekä suunnittelee tarvittavat oppilashuollon palvelut ja resurssit.

Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen on osa opetuksen järjestäjän omavalvontaa koskevaa tehtävää. Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen oppilashuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa oppilashuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta.